

Efesios

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa².
 Txai²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² Jah¹la²,
 Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ten³jau³su²
 i³wet¹so¹sxã³ hxi²kan¹txi³lot³sa³na²hẽ³la²,
 Sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txain¹si¹ha¹jau³nũ³a²
 i³sa²si¹hã³sa²kxah³lo²sa¹wa². Nxe³sa²kxah³lo²na¹xai²na²
 ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². E²fe³so³thi³na²
 yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na² Txa²wā¹sũ³na²
 wān³txa² wi¹wi¹nxe² yxo²i²yah³lxin¹ha²kxai³
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²nxi²sxã³
 yxau³ya³nx2ti³na³la². Nxe³yah³lxin¹te² i³nxai²na²
 ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa².

2 Txa²wā¹wi³na² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³su²
 tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³a¹ nxe³ya³sxã³ kãin² thã³ti³la²
 a³lxin¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nãu³a²
 ā³nhãu²no³txa²lxin¹si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su²
 ten³sa³nha²wa².

*Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² yen³kxa² wi¹kxa²
 ũ³hũ¹nẽ³jau³su²*

3 Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la²
 sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxin¹wxa². A²nxe³jah¹la²
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lo²su² Jah¹la²
 A²wi³nai²la¹wa². Kris²tu³jah¹la² ā³nũ²nxi²sxã³
 yxau³ya³nhẽ³lha²kxai³ txa²wā¹ẽ¹nãu³ai²na²
 yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hũ¹nẽ³na²hẽ³la².

Oh³xan¹te²a² yen³kxa² ũ³hũ¹ně³na²hě³la².
 4 Kxã³nhxĩ¹nu¹ta²kxai³ a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³
 txa²wã¹ha³lo²a² yũ²nxa³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu¹
 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Kris²tu³jah¹la²
 ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhě³ja³kxa³nũ³su²
 ã²la² ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹ně³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Wi¹lhin¹sxã³ kãi³si¹nhě³lha²kxai³ ko³nxe³ju³ta²
 yũ³ye²ki³sxa³ha²kxai³ nxe³si¹ki³jau³nũ³su² ĩ²sxã³
 ã³yũ³so¹ně³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxi²ně³lha²kxai³
 nxe² kãi³ũ¹nhě³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 5 A³lxi²ně³lha²kxai³ kxã³nãu³u¹ta²na²
 Txa²wã¹sũ³na²:

— ĩ²sxã³ ã³yũ³so¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su²
 wã²nxũ¹hain³nha²ta¹hxai²hě¹la².

— ã³yũ³so¹ai¹na¹tũ¹xã¹. Ai¹na¹kxai²nãn²tu³
 txa²wě³ha³lxi³lo³ta¹na¹tũ¹xã¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 yxo²ĩ²ai¹nha²kxai³ nxe³te²nũ³su² nxai¹na¹tũ¹xã¹.
 Ju¹ta²na² nũh¹lxi³sxã³ a²ten³jau³su² ha²kxai³lã¹.
 Nxe³ta¹hxai²hě¹la². 6 Txa²wã¹sũ³na² Ta²hai²na²
 Kris²tu³jah¹lai²na² a³lxi²khai¹nxe³jah¹lai²na²
 nxe³te²na² wã²nxũ¹h¹lxi³sxã³ a²sa³wi³ha³lxi³su²
 ti³hi¹tě³na²hě³la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³nu²su²
 te²kxai³lu² thã³ti³la² a³lxi²ně³jau³su² ĩ²ně³lha²kxai³
 wi¹lhin¹sxã³ ĩ²ně³lha²kxai³ nxe³ně³na²hě³la².
 Nxe³ně³ju³ta²li² ĩ³sa²něn¹kxi²a³sah¹lxi³wxa².

7 Jã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²ně³lha²kxai³
 ã³wa²sutl¹sxã³ yxau³ki³tã³la². Txa²wã¹ko³nxe³ti³
 kãi³ki³ju³ta² ne³wã²na³ũ¹nhě³na³la². Kãin²
 thã³ti³la² a³lxi²ně³ju³ta² kãin²khai¹nxe³ha²kxai³
 nxe²kãi³sa²tě³ũ¹nhě³na³la². 8 Kwa²hã¹nxe²
 wã²nxũ¹h¹lxi³sxã³ kãin² thã³ti³la² a³lxi²ně³lha²kxai³
 wi¹lhin¹sxã³ ĩ²sa²tě³ně³na³la². Txa²wã¹sũ³na²

te²nān²tu³ a²hoh³lxi³su² khai¹nxe³ha²kxai³
a²ē¹nāu³ai²na² ain³nha²sxā³ wain³txi³
a³la³kxi²ha²kxai³, 9 a²ten³khai³ju³ta²
kāi³ta¹hxai²hē¹la². Kxā³nāu³u¹ta²na² Txa²wā¹sū³na²
ē¹nān¹jau³kxai³lu¹, e³te³nah¹lxi¹:

— Kris²tu³jah¹la² ĩ³sa²si¹hā¹a¹tū¹xā¹.
Na¹kxai²nān²tu³ ya³lu²kxi²nū¹hain¹tū¹xā¹.
Ya³lu²kxi²nū¹hain¹kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na²
sa²hau³ko³tū¹hai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su²
nūh¹lxi³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³jau³su² ha²kxai³ hī¹nai²na¹ jau³xu¹ta²na²
kāi³ta³lun²na²hē³la². A²nxe³ju³ta²li² kāi³kxe³su²
ĩ³yau¹tū¹nhē³na³la². 10 A²nxe³jut³su² kxā³nāu³a¹
ha³lo²a² hau³hau³kon³na³na¹ nxe³tāu³a¹
yen³kxai²na² a²yxo²ha³kxa¹ a²nū²a²nāu³xai²na²
a²yxo²ha³kxa¹ ha³lo²ai²na² a²yxo²ha³kxa¹
oh³xan¹te²a² whāi²na¹ yuh³xan¹te²a² whāi²na¹
nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu²
nxe³ju³ta²na² whāi²na¹ a²wa³kxēn³ta³tu¹wa².

11 Jā¹nxe³jut³su² a²wi¹lhī¹nu¹ta²na²
Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Kxā³nāu³a¹ wē³ha³lxi³lo³ta¹tū³ka³txi³nū³a²
yū³sa³tū¹xā¹, ĩ²sxā³ ā³yū³so¹ai¹na¹tū³ka³txi³nū³su¹.
A²nxe³te²nū³su² te²a² Kris²tu³jah¹lai²na²
wān³txa² yxo²ĩ²ain¹sxā³ ā³nū²nxi²sxā³
yxau³ya³hain¹tū¹xā¹. Nxe³ju³ta²na² kxā³nāu³a¹
nxe²kāi³a¹tū¹xā¹. Txa²te³na¹jau³sa²na³na¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
hī¹nai²na² Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²sī¹na¹wa².
Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² yxo²ĩ²ain¹nū³tu¹wa².
Jā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²

wxi²kin³ti³to³nha²kxai³ sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³hē¹la².
Nxe³ju³tai²na² Txa²wā¹sū³nai²na² a²ten³jau³su²
na³la².

13 Te²yā¹nxūn³sxā³ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na²
yxo²i²yah³lxi³nū³nī¹nhē³la². Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² ya²la³lyau³xai²na² wi¹jau³xai²na²
yxo²i²yah³lxi¹nhī¹na¹ Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³kxai³lu² wxa²wa²su¹tū¹nxa²lxi³na²hē³la².
Nxe³yah³lxin¹te³na¹ Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³su² A²yāu³ka³jxah¹la² ā³nū²nxi²sxā³
yxau³ya³nx2ti³jau³su² ũ³hū¹nx2ti³na²hē³la².
Ū³hū¹nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxai²na²
txa²sa³wi³ha³lxi³khai³su² we¹ti³hi¹txa²lxa¹tu¹wi¹.
Kxā¹nxān¹jau³xu¹txain²txi³ e³kxi²na¹hē³li¹. Hī¹na²
kāi³ūh¹nx2ti³ta³lu²na¹tu¹wi¹. 14 Yan¹nāu³a¹
yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hū¹nx2ta¹ju³ta³nū³a²
yū³tu¹wi¹. Nxe³kxe³su² wān³txa²
e³kxi¹nx2ta¹jau³xa² ya²la³lyau³su² ye²kxe³su²
Txa²yāu³ka³txa² ũ³hū¹nx2ta¹hē³li¹.
Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wxa²wa²su¹khai¹nxe³sxā³
yxau³yah³lxin¹ju³ta³nū³su² yū³nx2ti³tu¹wi¹.
Nxe³jau³su² nxe³nx2ti³na²hē³la². A²nxe³jut³su²
Sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i³kāi²not³sxā³
i³sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la².

Pau²lah³lai²na² a²yxo²wān³txa² Sū³na²
i³ye³kxi²jau³su²

15 Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la² yxo²i²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².
Yxo²i²tū³ka³txi³ i³nxai²na² a²yxo²ha³kxa¹
a³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la².

16 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
e³kxi²na¹tãu³a² e³kxi²na¹wa². E³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²sũ³nu²yah³lãi³. Tũ¹ka³txai²na²
yxo²ĩ²nxain¹na³li¹. Nxe³kxe³su²
ĩ³sa²nẽn¹kxi²nxa²sĩ¹na¹nhai¹. Nxe³ha²kxai³
tũ¹ka³txai²na² ã³nxũ²kwai³lxũ¹txai¹nhẽ³li¹.

17 Wxãi²li² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³kah³lo²si¹lxi¹.
Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²
Kris²tu³jah¹la² A²wĩ³nu²si¹lxi¹. Wxi²kin³ti³ton³te²a²
A²si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³si¹ha²kxai³

a²ẽ¹nãu³a² a²hoh³lxi³si²nũh¹txai¹nhẽ³li¹.
Wxa²ha³lo²a² ĩ³yau¹ũ¹txai¹nhẽ³li¹, Je³su²
Kris²tu³jah¹la² a³la³kxi²nũ¹si¹hain¹jau³su¹.

18 Te²yã¹nxũn³sxã³ ha³lo²a² ĩ³ha²te¹jut3ũ³nxe²
a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹la³la³kxi²ti³hit1txai¹nhẽ³li¹.
Nxai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ ĩ³hi¹txain¹si¹hin¹jau³su²

ĩ³kaix1so¹ai¹nĩn¹ju³tai²na² wi¹wi¹nxe²
wah³nxe³nxain¹kxe³nũ³su² ã³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹.
Yxo²ĩ²tũ³ka³txa² yen³kxai²na² ha³lo²ai²na²

wi¹ju³ta³nũ³a² ũ³hũ² kãi²no³tai¹nĩn¹ju³ta³nũ³a²
ã³ne³wxe³ain¹tai²li¹. 19 Yxo²ĩ²nxain¹tũ³ka³txai²na²
nũ³kxũn³txi³ hxi²kan¹txi³lo³tai¹nĩn¹kxe³su²

ã³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³
nũ³kxũ³nĩn¹ju³tain²txi³ nũ³kxũn³txi³
hxi²kan¹ti³hi¹tai¹nĩn¹tu¹wi¹. 20 Nũ³kxũ³nĩn¹ju³txai²nãn¹te²kxa³yã³l

Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³si¹hi¹nha²kxai³
nxe³te²la¹wi¹. A²nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³si¹hin¹ka³tũ³ ha³lo²a² oh³xan¹ko³xai²na²

wxa²wi¹nxa²tãu³a² ũh³wxe³si¹hin¹nũ²hẽ³li¹,
ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽn³su² ya³hin¹jau³sa¹.

21 Ũh³wxe³si¹hin¹tau³a¹ a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹
ã³sen³sai¹sxã³ ne³ka³ta²si¹hin¹nũ²hẽ³li¹.

Oh³nāu³u¹tai²nān¹tũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ti³nāu³xa²
 ã³sen³sai¹ha²kxai³ a²ta³nāu³xa² a²hxi²kan¹ti³nāu³xa²
 ã³sen³sai¹ha²kxai³ nũ³kxũn³khaix¹nxe³te²nāu³xa²
 a²hxi²kan¹ti³nāu³xa² ã³sen³sai¹ha²kxai³
 sa²ki³la³xi²te²nāu³xa² ã³sen³sai¹ha²kxai³
 nxe³si¹hin¹nũ²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sxã³
 hĩ¹nān¹tũ³ka³txai²na² nũ³kxũn³te²nāu³xa²
 ã³sen³sai¹ha²kxai³ yan¹nāu³ãn¹tũ³ka³txi³nũ³a²
 nũ³kxũn³te²nāu³nũ³a² ã³sen³sai¹ha²kxai³
 nxe² Kris²tu³jah¹lai²na² nxe³si¹hin¹nũ²hẽ³li¹.
 22 Te²yã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² a²yu³hẽ³nāu³a²
 yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ũh³wxe³yen¹nũ²hẽ³li¹.
 A²wa³kxẽn³ta³ti³hi¹tin¹nũ²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³
 yxo²ĩ²tũ³ka³txi³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹
 A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³kah³lo²su² ti³hi¹tin¹nũ²hẽ³li¹.
 23 Txa²wã¹ne³ka³nāu³ai²na² sa²kxai³lu²
 txa²wã¹nũ²ai²na² whã²na¹ wi¹lhau³ko³te²ju²hẽ³li¹.
 Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² yxo²ĩ²nha¹tũ³ka³txi³nāu¹xai²na²
 wi¹lhau³ko³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³kxe³su² ha²kxai³
 Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² yxo²ĩ²tũ³ka³txai²li²
 wi¹lhau³ko³tũ¹nha³li¹. Nxe³ha²kxai³la¹
 Kris²tu³jah¹la²yã¹nxe³sxã³yxo²ĩ²tũ³ka³txi³ki³nāu¹xai²na²
 sxi²je³na² ĩ²li³je³na² yxau²ho³hain¹kxan²ti³
 wi²lhau³ko³tũ¹hain¹nũn³sĩ¹na¹wi¹,
 Kris²tu³jah¹lo²kxai³ Txa²wã¹hau³ko³jah¹lo²su²
 ha²kxai³lu¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na²
 e³kxi²na¹tãu³a¹ nxe²e³kxi²to³nha¹wa².

2

Ya³lu²sxã³
 ka³tẽn³ti³hi¹tẽ³jau³su²

yxau³ki³te²nāu³xa²

1 A²kxã³nxai³tã² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² sa²yxo²ã³yah³lxi¹nha²kxai³
ko³nxe³ju³ta² kã³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe²
yxau²xai³yah³lxi³hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

Txa²wã¹sũ³na² ten³yah²lxa³nha²kxai³
ya³lu²te²hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na²
yxau²xai³ye²yah³lxi³to³hin¹ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

2 Nxe³yah³lxi¹nhĩ¹nai³tã² yuh³xai²nãn¹tĩh³na²
ko³nxe³tĩh³nai²na²ã³si³tẽ³la³kxi²yah³lxi³hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².

Ko³nxe³khai¹nxe³jah¹lai²na² oh³sĩ³nãn¹te²a²
hxi²kan¹jah¹lai²na²wãn³txa²sa²yxo²we¹jah³lxi³hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa²
Sa³ta³na²jah¹lo²khai³xai²la¹wa². A²ta³a²

wãn³txai²la¹wa². A²nxe³te²kxai³lu²

Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³tũ³ka³txai²na²
wa³ka³ti³lo³tain¹te²ju²hẽ³la². 3 Nxa²ha¹te¹tũ¹ka³txai²

yã¹nxe² kã³nũn³ki³tai¹ti²tu³wa². Tũ¹ka³txai²

yã¹nxe³sxã³ txa²wã¹sĩ³na² a²ten³ju³ta² ko³nxe³ti³
kã³ki³tai¹ti²tu³wa². Kwa² kuh³lxa³thin¹sxã³

ain³nha²ki³jau³xa² we¹ki³tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³

tũ¹ka³txai² yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³ti³
ĩ³yĩ¹li²nẽ³ju³ta³lot³sxã³ yxau²xai³ki³te²ju²hẽ³la².

4 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²

a³lxi²khai¹nxe³nẽ³lha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³
thã³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

5 Nxe³sxã³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³kxe³su²

yxau²xai³ki³tãu³ai³tã² Txa²wã¹sũ³na² te²hi²sen³su²

a³lxi²nẽ³lha²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²

sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³na²hẽ³la². Kris²tu³jah¹la²

ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhẽ³lha²kxai³ ka³ten³su²
ti³hi¹tẽ³na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³nãn²tu³

kãin² thã³ti³la² a³lxi²nẽ³lha²kxai³

ka³ten³su² ti³hi¹tẽ³na²hẽ³la². 6 Je³su²

Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhẽ³lhxã³
yxau³ki³sĩ¹nãn¹te²tu³ oh³nãu³u¹tai²nãn¹ko³xai²na²
yxau³ya³nhẽ³lhi¹jau³nũ³su² ĩ³hxi²ka¹tẽ³na²hẽ³la².
⁷Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² a³lxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhẽ³te²ju²hẽ³la².
Nxe³nẽ³lha²kxai³ nxe³hi¹nãn¹te²tu³
Txa²wã¹sũ³na² kãin² thãi³ti³la² a³lxi²nẽ³ju³ta²
kãin²khai¹nxe³ju³tan²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
hxi²kan¹ti³ ĩ²si¹nhẽ³tu¹wa². ⁸Txa²wã¹sũ³nai²na²
wã²nxũ^h¹ a³lxi¹nx2ti³na³la². A³lxi¹nx2ti³ha²kxai³
Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nũh¹nx2ti³ti³ai¹ti²tu³wa²,
txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³kxa² wah³xa²
ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³si¹jau³sa³. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
yxo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ẽ¹na²
ã³wa²su¹tũh¹nx2ti³ti³ai¹ti²tu³wa². Hxi²kan¹txi³
wã²nxũ^h¹lxi³ wxa²ẽ¹na² ã³wa²su¹jah¹lxi³hĩ³nx2nxa³lxa².
Txa²wã¹sũ³na²so¹lxi³ẽ¹na² ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³jah¹lai²la¹wa².
⁹Jã¹nxe³sxã³ wi¹kãi³yah³lxin¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³
ẽ¹na² sa²wa²su¹tũ¹yhah¹lxi³hĩ³nx2nxa³lxa²,
yxo²kãin²e³yah³lxin¹kxa²yan³txi³sa³.
¹⁰Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² tah²lxi³
sa²we¹tẽ³jah¹lai²la¹wa². Yen³kxa²
wi¹kxa² so¹lxi³ kãi³si¹nhẽ³jau³su² Je³su²
Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhẽ³lhxã³
yxau²sa²tẽ³ki³tã³la². Nxe³ju³ta²
kxã³nxu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³la³
nxe²e³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhẽ³jut3su²

¹¹ Nxa²ha¹te¹ ĩ³ne³kxe³kxi²sxã³
sa²wa²lho¹xi²nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Ju³te²a²

nũ³ka³txi³syah¹lxa³lxa². Yxah²lxa³nha²kxai³
txai²na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³na¹xai²nãn²tu³
a²nũ²a² hxi²ki³la³ ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹tũ³ka³txi³su²
Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxã³ ĩ³so¹kxi²sa²sĩn¹tu³ka³txi³su²
nxe³te²su² sĩ¹na¹wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Sũ³na² sa³wi³ha³lxi³sa²ye²ki³ju³ta² a²nũ²a²
a²yo²ha³kxa¹ a³la³kxain¹te²ju²hẽ³la².
Jã¹nxe³kxan²ta¹ wxã²nãu³ ĩ³nxai²nãn²tu³
Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³ ĩ³nxai²nãn²tu³
ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹nha²tũ³ka³txi³sxah¹lxa³lxa².
12 Nxe³yah²lxa³nhĩ¹nai³tã² Kris²tu³jah¹la²
ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³yah³lxi³te²sxan³yu²hẽ³la². I³sa³e²
nũ³ka³txi³su² yah³lxi³te²sxan³yu²hẽ³la². ã³waix3sxã³
yxau³si¹nxã²lxain¹te²ju²hẽ³la². Kxã³nhxĩ¹nu¹taĩ²na²
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³kxai³lu¹, I³sa³e² nũ³ka³txa²
ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³su² yah³lxi¹lxi¹.
Wi¹lhau³ko³tũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xu¹taĩ²na²
kxã³nxai³tã² yũ³yah³lxi³te²sxan³yu²hẽ³la².
Txa²wã¹sũ³na²yen³nãu³a² yxau³kxi²yah³lxin¹ju³ta³nũ³a²
wahx3yah³lxi³te²sxan³yu²hẽ³la².
Yuh³xai²nãn¹ko³nãu³a² yxau²xai³yah³lxin¹tãu³a²
Txa²wã¹sũ³na² ã³ten³yah³lxin¹ju³ta²
yũ³yah³lxi³te²sxan³yu²hẽ³la². U²lxi³ ã³si³tu³lxi²sxã³
yxau³si¹nxã²lxain¹te²ju²hẽ³la². Nxe³yah³lxin¹jut3su²
nxe² kãĩ³yah³lxi³ta¹hxai¹nhẽ¹la². 13 Nxe³yã¹ta¹
hĩ¹na² sa²kxai³lu² wxã²nãu³ ĩ³nxai²na²
ã³waix3sxã³ yxau³yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² hĩ¹na²
jã¹nxe³sxã³ ã³si³tu³lxi²sxã³ yxau³yah²lxa³lxa².
Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² ã³nũ²nxi²sxã³
yxau³ya³nx2ti³na³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la²

ya³lu²kxi²nũh¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²ti³ha²yau³khai³xa² ha³li³hxan³nũ¹nx2ti³sxã³
 ya³lu²kxi²nũh¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³nũh¹nx2ti³ha²kxai³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na²
 ã³wa²su¹tũ¹nx2ti³na²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 ã³tĩ³sih¹nx2ti³na²hẽ³la². 14 Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 sa²kxai³lu² hãu²no³tũ¹nhẽ³jah¹lo²su² na³la².
 Nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² sa²so¹ha²kxai³
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² sa²so¹ha²kxai³
 tũ¹ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ nũ³ka³txi³
 ka³na³ka³na³ti³hi¹tẽ³na²hẽ³la². Ko¹kon¹su²
 kĩ³sxai²ju³tai³tã² ã³na¹ti³hi¹tẽ³nha²kxai³ nxe³sxã³
 ã³nũ²kxi²si¹nhẽ³na²hẽ³la². 15 Nxe³ha²kxai³lu¹
 Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ã³wha²li¹txã³nxu¹txai²na²
 wãn³txai²li² ã³na¹ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 wãn³txai²li² ã³na¹ha²kxai³ wãn³txai³tã²
 hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹jah²lxan³jau³xai²na²
 ã³na¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ a²nũ²ai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su²
 te²na² nxe³ta³nxaxa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²la³
 ta³nxaxa² ĩ²li³te²na¹ ã³nũ²kxi²si¹hai¹nha²kxai³ a²nũ²a²
 tah²lxi³ we¹tha²kxai³ hãu²no³nhyain¹na²hẽ³la².
 16 Nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
 hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ya²lu²kxi²nũ¹nhẽ³lha²kxai³
 an³ta³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² ã³na¹hxa³txã²hẽ³la².
 Hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³lha²kxai³
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²na² Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³te²su² te²na² ã³nũ²kxi²sxã³ nũ³ka³txi³
 ka³na³ka³na³tũ³ka³txi³su² ti³hi¹tain¹na²hẽ³la².
 Nxe³ti³hi¹tai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 Si³yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nãn¹jau³su² e³te³nah¹lxi¹:

— Tũ¹ka³txai²na²

ĩ³wi¹lhiti¹sa²sxã³

17 $\tilde{a}^3y\tilde{a}^3lxi^2xi^2ti^3hi^1tai^1na^1t\tilde{u}^1x\tilde{a}^1$. $Nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.
 $J\tilde{a}^1nxe^3jut3su^2$ $Kris^2tu^3jah^1lai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$
 $S\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$ $h\tilde{a}u^2no^3t\tilde{u}^1nh\tilde{e}^3jau^3su^2$
 $wi^1jau^3su^2$ $\tilde{i}^3hen^3txi^3te^3lhx\tilde{a}^3$ $wx\tilde{a}^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.
 $Wx\tilde{a}i^2n\tilde{a}u^3$ $\tilde{i}^3nxai^2na^2$ $S\tilde{u}^3nai^2li^2$
 $ul^2yxau^2xai^3lyah^3lxin^1te^2n\tilde{a}u^3$ $\tilde{i}^3nx\tilde{a}in^2txi^3$
 $\tilde{i}^3hen^3txi^3nx2ti^3ha^2kxai^3$ $Ju^3te^2a^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txi^3su^2$
 $S\tilde{u}^3nai^2li^2$ $ul^2yxau^2xai^2nxa^3te^2n\tilde{a}u^3\tilde{a}in^2txi^3$
 $\tilde{i}^3hen^3txai^1nha^2kxai^3$ $nxe^3nx2ti^3na^2h\tilde{e}^3la^2$.
 18 $J\tilde{a}^1nxe^3jut3su^2$ $Kris^2tu^3jah^1la^2$ $\tilde{a}^3n\tilde{u}^2kxi^2sx\tilde{a}^3$
 $yxau^3ki^3t\tilde{a}^3la^2$. $Nxe^3ki^3sa^2kxai^3$ $Ju^3te^2a^2$
 $n\tilde{u}^3ka^3txain^2txi^3$ $Ju^3te^2a^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txi^3sxa^3te^2ain^2txi^3$
 $nxe^3t\tilde{u}^3ka^3txi^3ki^3n\tilde{a}u^1xain^2txi^3$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $Y\tilde{a}u^3ka^3jxah^1la^2$ $\tilde{i}^3hxi^2ka^1ti^3hi^1t\tilde{e}^3na^3la^2$.
 $Nxe^3n\tilde{e}^3ju^3tan^1te^2kxa^3y\tilde{a}^3lhu^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $Si^3yxau^3t\tilde{a}u^3a^2$ $hxi^2kan^1txi^3$ $\tilde{i}^3ye^3kxi^2h\tilde{i}^3ki^3t\tilde{a}^3la^2$.
 19 $Nxe^3ha^2kxai^3$ $nxe^3hi^1n\tilde{a}n^1te^2tu^3$
 $wxa^2n\tilde{u}^3ka^3txi^3$ $\tilde{i}^3nxai^2na^2$ $Ju^3te^2a^2$
 $n\tilde{u}^3ka^3txi^3sxa^3te^2su^2$ $yah^3lxin^1kxan^2ti^3$
 $\tilde{a}^3lxi^2t\tilde{u}^3ka^3txi^3su^2$ $yah^2lxa^3nha^2kxai^3$
 $kwa^2ha^3la^3ka^3lxa^3lon^3yah^3lxa^3nha^2kxai^3$
 $yah^3lxi^3h\tilde{i}^3nx2nxa^3lxa^2$. $Yx\tilde{a}n^1ta^1$ $ha^3lo^2a^2$
 $yxau^2xai^3te^2n\tilde{a}u^3su^2$ nxe^3kxa^2 $y\tilde{a}^1nxe^3sx\tilde{a}^3$
 $S\tilde{u}^3na^2$ $sa^3wi^3ha^3lxi^3lon^3yah^3lxi^1lxa^2$,
 $yx0^2i^2t\tilde{u}^3ka^3txi^3su^2$ $yah^3lxi^1nha^2kxai^3la^2$.
 20 Sxi^2ha^2 $k\tilde{a}in^2th\tilde{i}^3na^2$ $txon^3jut3s\tilde{u}^3ju^3tai^2la^1wa^2$.
 Sxi^2ha^2 $\tilde{a}u^3txi^3$ $txah^3lxa^3kxa^2$ $sa^2t\tilde{a}^3te^2na^2$
 $sa^2kxai^3lu^2$ $\tilde{i}^3kaix1so^1t\tilde{u}^3ka^3txi^3su^2$ te^2na^2
 $S\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$ $hen^3txi^3t\tilde{u}^3ka^3txi^3su^2$
 te^2na^2 $nxe^3te^2n\tilde{a}u^3xai^2na^2$ $tah^3lxa^3kxan^2tu^3$
 $sa^2t\tilde{a}^3ki^3te^2h\tilde{u}^3nain^1na^3la^2$. $Te^2y\tilde{a}^1nxe^3ju^3ta^2$ Je^3su^2
 $Kris^2tu^3jah^1lai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$ $txah^3lxa^3kxa^2$

hxi²kan¹khai¹nxe³ka³thũ³jah¹lai²la¹wa².
 21-22 Nxe³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lo²su²
 te²hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² yxo²i²tũ³ka³txai²na²
 a²yxō²ha³kxa¹ yxo²i² kãi²non³si¹hai¹nha²kxai³
 wi¹la³la³kxi² kãi²non³si¹hai¹nha²kxai³
 nxe²sa²tẽ³ũ¹hain¹na³la². Te²yã¹nxũ³sxã³
 wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu²
 Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ Sũ³na²
 Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwaj³wih¹nx2ti³sxã³
 yxau²sa²tẽ³nũh¹nx2ti³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 nũ³ka³txi³ ka³na³ka³na³tãu³lot3si¹nhẽ³na³la².
 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 ka³na³ka³na³thĩ³nhũ³ki³tã³la², Sũ³na² Yãu³ka³txa²
 ã³nxũ²kwaj³yxau³nẽ³nha²kxai³la².

3

Pau²lah³la² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
wa³ka³li³yu³ta³lot3jau³su²
 1 Jã¹nxe³jut3su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²li²
 Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa²
 sa²yxō²we¹te²sa¹ti²tu³wa². Te²sa¹ha²kxai³
 wxã²nãn²ta³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²
 i³nxãn²tu³ wãn³txain²txi³ i³yau¹ũ³nx2ti³te³lhxã³
 o²la³kxi²ye¹nx2ta¹wa². Nxe²o²la³kxi²na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 sxi²ha² kan²thĩ³na² ã³tĩ¹kxi²sain¹na²hẽ³la².
 2 Jã¹nxa¹ju³ta² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 Sũ³na² kãin² thãi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³jau³xa²
 wãn³txai²na² i³yau¹ũ¹sih¹nx2ta¹jau³su²
 a²wa³ka³li³yu³ta³lot3sa³na²hẽ³la². A²nxe³jut3su²
 ne³kat1jah³lxin¹ta²lu¹wa². 3-6 Nxe³sxã³
 kxã³nãu³u¹ta²na² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu²
 e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²na² i²li³te²na²
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ain¹kxai²nãn²tu³
 Ju³te²a² nũ³ka³txa² yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² yen³kxa²
 wi¹kxa² ã³hũ¹ai¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la²
 sã³na² a²nũ²nãu³khai³xa² a²ha³tih³nãu³a²
 yã¹nxe³te²lon³txai¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na²
 wãn³txa² sa²yxo²we¹nha²sxã³ i³ye³kxi²jau³xai³tã²
 we¹ta³lu²nain¹nũ³nha²kxai³ nxe³nũ¹hain¹tu¹wi¹
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ wãn³txa²
 hã³jau³xu¹tai²na² hĩ¹nai²na¹ so¹lxi³
 i³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la². A²nxe³jau³xai²na² kxã³nxa²
 ã³whã²li¹la³kxi¹nx²ta¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³txã³nxai³tã²
 ã³nĩ²xi²sxã³ i³sa²wa²lho¹xi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 wãn³txa² e³kxi¹nx²ta¹jau³xai²na²
 ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na²
 wãn³txa² hã³jau³xu¹tai²na² wãn³txain²txi³
 kwẽn¹ta² i³yau¹ũ³sa²jau³xai²na² wãn³txain²txi³
 nxe³jau³xai²na² ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa².
 Jã¹nxe³ju³ta² wãn³txai²na² kxã³nhxĩ¹nu¹tai²nãn²tu³
 ã²la² ã³no¹sa²tẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹tai²na² a²nũ²a²nãu³xu¹tai²na²
 hai³txi³ ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
 Nxe³yãn¹ta¹ hĩ¹nai²na² so¹lxi³ Sũ³na²
 Yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² i³kaix¹so¹tũ³ka³txi³su²
 wi¹lhin¹te²su² te²nãu³xa² Sũ³na²
 wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txi³su² te²nãu³xa²
 nxe³ya³sxã³ Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹lo²kxai³lu²
 i³yau¹ũ³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Te²yã¹nxũ³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 kãin² thã³ti³la² a³lxi²sain¹na²hẽ³la².
 Nxe³sai¹nha²kxai³ wã³nxĩn¹khaix¹nxe³sxã³
 wã²nxũ¹lxi³ wi¹lhin¹te²lot³sain¹na²hẽ³la².

Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
u²lxi³yxau³ain¹te²nãu³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
ĩ³yau¹ũ¹si¹hai¹nhĩn¹jau³su² ĩ³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹.

Nxe³sain¹na²hẽ³la². 8 Kãin²te²txã³wa².
Yxo²ĩ²tũ³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹
ã³sen³sai¹sain¹na³la². Nxe³sain¹kxan²ti³
Txa²wã¹sũ³nai²li² ũ³sa²si¹hã³sain¹na²hẽ³la².

Ũ³sa²si¹hã³sain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãi³. Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
ũ³sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹. Kris²tu³jah¹lai²na²
wãn³txa²wxa²ẽ¹nãu³ai²na²sa²hau³ko³tũh¹nx2ti³jau³xa²
wãn³txai²li²hxi²kan¹txi³a³la³kxi²ta³lu²nhxa³jah³lxan³jau³xai²na²
wãn³txai²li²ũ³hũ¹nxa²sxã³ũ³sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹.
Nxe³sain¹kxe³sa¹wa². 9 A²nxe³jau¹xai²na²

yen³kxu¹tai²na² whãi²na¹ Txa²wã¹sũ³na²
sa²we¹jah¹la² hi²sen³su² wãn³txu¹tai²na²

ã³sa²hãi³kxi²xai³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau³jau¹xai²na²
ũ³hũ¹sa²sxã³ a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹

ĩ³yau¹ũ³si¹hai¹na¹jau³su² ĩ³la³kxi²si¹hai¹na¹jau³su²
ĩ³hxi²kat1sa²sxã³ ũ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la².

10 Nxe³sa²te³na¹ oh³xan¹te²a² hxi²kan¹ti³
nũ³ka³txi³su² te²na² oh³xan¹te²a²

nũ³kxũn³ta³ nũ³ka³txi³su² te²na² ain¹sxã³
Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² txa²wã¹ẽ¹na²

sa²hau³ko³tũ¹hain¹ju³ta² ũ³hũ¹hain¹ju³ta²nũ³a²
wã²nã³ũ¹hain¹tu¹wa². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²

yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txai²na² hxi²ka²
wã²nã³ũ¹hain¹tu¹wa². 11 Kxã³nãu³u¹tai²na²

txa²wã¹ha³lo²a² yũ²nxa³hĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na²
Si³yxau³jah¹la² a²wẽ³ha³lxi³nãu³nxũ³a²

wã²nxũh¹hain³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².
Txa²wã¹ha³lo²an¹ta² nũ³ka³txi³nũ³a¹

ĩ²li³te²nũ³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lan²tu³
 yxo²ĩ²ain¹ju³ta³nũ³a² ten³ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³ju³kxai³lu² yxo²ĩ²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 a²wẽ³ha³lxi³khai³lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³jau³xa² whã²na¹ Txa²wã¹sũ³na²
 a²ẽ¹nãn¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la². 12 Nxe³sxã³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³ya³nhẽ³ju³ta²
 yxau³ki³sa²kxai³ yxo²ĩ²ki³sa²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² yuh³lxi³ki³sxa³kxe³su²
 ã³yo²o³tũ¹ki³sa²kxai³ yxo²ĩ²sxã³ ã³tĩ³ki³sa²kxai³
 nxe³ki³tã³la². 13 Jã¹nxe³na¹jut3su²
 khãuh³lxa³txi³sa²ju³ta² hxi²waun³jah³lxi³txa³hẽ¹la².
 Nxũ²kwai³lxũ¹txi³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la².
 Khãuh³lxa³txi³ye²sa²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa²
 wi¹ko³nh²yah³lxin¹tu¹wa².

Kris²tu³jah¹la² a³lxi²nẽ³jau³su²

14 Jã¹nxa¹jut3su² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu²
 Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² A²wĩ³nu²su² ha²kxai³
 nxe³te²yen³nãu³a² ã³ka³ti³wxe³nũ¹sxã³
 sa²nẽn¹kxi²na¹wa². 15 A²nxe³jah¹lai²na²
 sa²nẽn¹kxi²na¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
 oh³xan¹ko³nãu³a¹ a²yut3sain¹tãu³a¹ a²yo²ha³kxa¹
 yuh³xan¹ko³nãu³a¹ a²yut3sain¹tãu³a¹ a²yo²ha³kxa¹
 ĩ³yĩ¹li²ju³ta³lot3txi² ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 16 Jã¹nxe³na¹jut3su² Txa²wã¹sũ³na²
 e³kxi²to³ha¹tãu³a² e³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:
 — Sũ³na² nxe³txi¹. Wxi²kin³ti³to³nĩn¹ju³ta²
 kãin²khai¹nhxi¹lxi¹. Wã³nxĩ¹khai¹nhxi¹lxi¹.
 Nxĩ¹nha²kxai³ yuh³xan¹tũ³ka³txa² Ju³te²a²

nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² yxo²i²nxain¹te²nãu³xa²
 nũ³kxũn³ti³hi¹txai¹nhẽ³li¹. Wxa²yãu³ka³jxah³la²
 sa²kxai³lu² nxũ²kwai³yxau²xai³si¹hain¹to³hĩ¹nhẽ³li¹.
 Nxĩ¹nha²kxai³ ã³nxũ²kwai³lxũ¹txai¹nhẽ³li¹.

17 Nxai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ Kris²tu³jah¹la²
 yxo²i²ai¹nha²kxai³ hi³sa³ka³txa² nxẽ²kxa²
 yã¹te²hũ³nxain¹tu¹wi¹. Hi³sa³ka³txa²

a²nxe²kxa² au³txi³ ai³kxai²nãn²tu³ wa³su³txi³
 it3sa²nãu²ã³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³
 wxa²wãn³txa² kan²txi³ yxo²i²nxain¹kxai²nãn²tu³
 an³ta³kxai¹nĩn¹ju³ta³nũ³a² yũ³ai¹nxa³lho³li¹.
 Te²yã¹nxe³sxã³ sxi²ha² a²si³tah³nãu³a²

au³txi³ txah³lxa³kxa² ũh³wxe³ain¹kxai²nãn²tu³
 sxi²ha²kxai³lu² wa³su³txi³ a³hi²sxã³
 ã³kho³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²

wxa²wãn³txa² yxo²i²nxain¹kxai²nãn²tu³
 sa²yxõ²ã³nxai¹nxa³lho³li¹. A²nxe³ju³tai²na²

a³lxi²xai³ti³hit1si¹ja³kxa³nxai¹nĩ¹nha²kxai³
 nxe³ti³hit1sa²tẽ³ai¹nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³

Kris²tu³jah¹la² a³lxin²tain¹kxe³su²
 ã³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹. 18 Kris²tu³jah¹la²

a³lxi²nẽ³kxa² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ju³tai²li²
 ã³ne³wxe³si¹txai¹nhẽ³li¹. 19 Kris²tu³jah¹lai²na²

a³lxin²tain¹kxe³su² hxi²kan¹txi³ wã²nxũh¹
 ã³ne³wxe³sĩn¹te²txã³wi¹. Hã¹sxã³

a²ẽ¹nãu³a² au³txi³ e³kxi²nha²ti³hi¹txai¹nhẽ³li¹.
 Nxai¹nĩn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ã³nũ²kxi²sxã³

yxau²xai³lhi¹hai¹nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su²
 a²ẽ¹nãu³ai²na² a³la³kxi²sa²sai¹si¹hai¹nĩn¹tu¹wi¹.

Nxe³na¹jau³su² Txa²wã¹sũ³na² nxe³to³ha¹wa².
 20 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na²

hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹wa². ã³sen³sai¹nẽ³jah¹lai²la¹wa².

Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi²ki³kxai²nān²tu³
 wa³to²hi²sxā³ ĩ³we¹tū¹nhē³tu¹wa².
 Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² āu³tāu³ai²na² so¹lxi³
 e³kxi²nha²sxā³ nxe³ki³kxan²ti³ wa³to²hi²sxā³
 ain³kxi²nū¹nhē³tu¹wa². A²nxū²kwai³lxū¹sxā³
 hxi²kat¹sa²tē³nū¹nhē³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 nxe²kāi³ū¹nhē³tu¹wa². 21 Jā¹nxe³jut³su² Je³su²
 Kris²tu³jah¹la²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³ki³kxa²
 wah³xa² ĩ³hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa².
 Je³su²jah³lai²na² wān³txai²li² yxo²ĩ²sxā³
 yxau²xai³tū³kā³txi³ki³nāu¹xai²na² a²yxō²ha³kxa¹
 txa²wā¹ē¹na² ĩ³hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa².
 Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Je³su²jah³lai²li²
 ĩ³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³hē¹la². ĩ³sa²nēn¹kxi²
 ĩ³sa²wa²to¹ja³sah¹lxi³hē¹la².

4

Je³su²jah³la² yxo²ĩ²tū³kā³txai²na²
 a²nū²kā³na³kā³na³te²lot³jau³su².
 1 Nxa²ha¹te¹ txai²na² sa²kxai³lu²
 Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lai²na² wān³txa²
 sa²yxō²wet¹sxā³ yxau³na¹ha²kxai³
 ũ³tī¹kxi²sain¹tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lo²su²
 na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ txa²wān³txa²
 e³kxi¹nx²ta¹jau³xai²na² wān³txai²li²
 ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Yxo²thāi³ti³la²
 e³kxi¹nx²ta¹wa². Txa²wā¹sū³nu²su²
 te²hi²sen³kxai³lu² a²ten³jau³khai³xa²
 wain³txi³ kāi³sxā³ yxau²xai³si¹nx²ti³jau³su²
 ĩ³kāix¹so¹nx²ti³tah¹ti³ai¹ti²tu³wa². 2 Nxe³ha²kxai³
 a²nū²a² ā³xa² ĩ³kāin²te²lon³si¹sxā³ yxau³ya³nyhu¹i²
 ĩ³kwa³ya²nyhu¹xa³i² ya³nān³ta³ki²la²sxā³

yxau³ya³nyhu¹i² nxe³jah³lxi³hē¹la². A²nũ²a² ā³xa²
 ko³nxe³ti³kāi³ũ¹sa²na³na¹ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 wxāi¹ta² ĩ³kwai²kxi²nhyu¹ah³lxan³kxe³su²
 hāi¹nxa² a²kit³su² a³lxi²waun¹nyha¹jah³lxi³hē¹la².
 3 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 ā³nũ²kxi²sxā³ yxau²xai³la³nha¹ju³ah³lxi³hē¹la².
 Ju¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la²kxai³lu²
 ĩ³hxi²ka¹txa²lxi³ha²kxai³ hāu²non³sxā³
 yxau²xai³lah³lxin¹tu¹wa². 4 Te²yā¹nxe³kxe³hũ³nxe²
 Je³su²jah³la² yxo²ĩ²tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
 a²nũ²nāu³khai³xa² ka³na³ka³na³tā³la². Sũ³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nē³jah¹la²
 ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a²
 yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ wah³nxe³ki³tā³la².
 Txa²wā¹sũ³na² ĩ³kaix¹so¹nē³lha²kxai³
 yan¹nāu³a¹ Sũ³nai²li² ā³tĩ³nē³lhxā³
 yxau²sa²tē³ju³ta³nũ³a² wah³nxe³ki³tu¹wa².
 5 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
 ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Yxo²ĩ²ki³jau³xai²na²
 yau³ka³na³ka³nat³sxā³ yxo²ĩ²ki³tā³la².
 ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx²ti³ta¹hxai²hē¹la²,
 Je³su²jah³la² ka³na³ka³na³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su²
 ti³hi¹tē³lha²kxai³la². Nxe³jah¹la² so¹lxi³
 yxo²ĩ²ki³tā³la². 6 Txa²wā¹sũ³na²
 Si³yxau³tāu³a² Txa²wā¹wĩ³na² Si³yxau³jah¹la²
 ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². A²nũ²a²nāu³xa²
 a²yxo²ha³kxa¹ ne³te²ki³nāu¹xai²na²
 ā³si³tē³kxi²nē³jah¹lo²su² ka³na³ka³na³jah¹lo²su²
 na³la². Nxũ²kwai³yxau²sa²tē³kxi²nē³jah¹lai²la¹wa².
 7 Txa²wā¹sũ³na² kāin² thāi³ti³la²
 a³lxi²sa²tē³nē³na³la². Nxe²nē³lha²kxai³

Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² hxi²kan¹khai³kxe³su²
 i³la³kxi²sa²tē³nē³te²ju²hē³la². Ha³na³ka³lxi³nxe²
 ai³sxā³ten³si¹nhē³kxe³su²i³la³kxi²sa²tē³nē³te²ju²hē³la².

8 Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxu¹tai²na²
 wān³txu¹tai²na² e³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la²
 i³yau¹ū¹nhē³jau³su² e³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²ko¹ko¹nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ a²nū³kxūn³ju³ta²
 sa²so¹kxa²hxa³kain¹sxā³sa²yu³lho¹tain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

Ain¹ka³tū³ Jah¹lai²na² so¹lxi³
 nū³kxūn³txi³ ā³sen³sai¹yain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

Nxe³te²nāu³xa² sa²so¹ā³ain¹sxā³
 ka³la³xi²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³tāu³a²
 a²nū²a²nāu³xa² i³hxi²ka¹tain¹ju³ta²
 i³la³kxi²ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Jā¹nxe³jau³xu¹tai²na¹:

— Ka³la³xi²ta¹hxai²hē¹li¹. Jau³jau¹xu¹tai²na²sa¹,
 a²si³yxau³tāu³a²sa¹. A²kxā³nxa²
 a³ka³nxi²sā²nxa³ke³la³te²kxai³ hxi²kan¹ti³
 ka³la³xi²hī³nx2nxa³wa². Nxe³sxā³
 yuh³xan¹ko³nāu³a² yuh³nāu³a² a³ka³nxi²sān²ta¹hxai²hē¹la².

10 Te²yā¹nxūn³sxā³ nxe³jah¹lain²txi³
 a³ka³nxi²jah¹lain²txi³ ka³la³xi²jah¹lain²txi³
 ta¹hxai²hē¹la². Ka³la³xi²ka³tū³

oh³xan¹ko³nāu³a² oh³xan¹ko³xu¹tai²na²
 ka³la³xi²ta¹hxai²hē¹la². Ka³la³xi²tāu³a²

A²yāu³ka³jxah¹lo²khai³xa² yxau³sxā³ sa²si¹hā³ka³tū³
 nxe³hī¹nān¹te²tū³ yuh³xan¹ko³nāu³a² whāi²na¹
 a²yāu³ka³jxah¹lan²tū³ yxau²xai³la³kxi²nē³na³la².

11 Jā¹nxe³jut3su² i³la³ka³ti³lxo³tē³kxe³su²
 nxe³te³nah¹lxi¹. Txa²wā¹nū³ka³txai²na²
 a²wān³kxi³nū³ka³txi³ki³nāu¹xai²na²

ĩ³kaix1so¹tũ³ka³txa² ĩ³la³ka³ti³lxo³tē³lha²kxai³
 a²wān³kxi³nũ³ka³txi³ki³nāu¹xai²na² Sũ³na²
 wān³txa² ĩ³ye³ūh¹nyhu¹ki³jau³nũ³ai²na²
 ĩ³la³ka³ti³lxo³tē³lha²kxai³ a²wān³kxi³nũ³ka³txi³ki³nāu¹xai²na²
 ha³lo²a² u²lxan¹ko³xai²na² ai³sxā³
 wa³nũ³tũ³ka³txa² ĩ³hen³txi³si¹jau³nũ³su²
 ĩ³la³ka³ti³lxo³tē³lha²kxai³ a²wān³kxi³nũ³ka³txi³ki³nāu¹xai²na²
 sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 yxo²i²tũ³ka³txa² ĩ³hau³ko³ti² ĩ³ye³kxi²sa²tē³i²
 nxe³si¹jau³nũ³su² ĩ³la³ka³ti³lxo³tē³lha²kxai³
 nxe²xai³nē³te²ju²hē³la². 12 Nxe³ha²kxai³
 Je³su²jah³la² yxo²i²te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹
 wain³txi³ yxo²i²kāi²not3si¹hain¹jau³nũ³su²
 ĩ³hxi²kat1txa²lxix³tu¹wa². Nxe³kxi³nũ³su²
 Kris²tu³jah¹la² a²nũ²hũ³sxā³ yxo²i²tũ³ka³txan²tu³
 nxũ²kwai³lxũ¹nũ¹hain¹tu¹wa². 13 Nxe³ki³kxai²nān²tu³
 yxo²i²yah³lxin¹jau³xain²txi³ yxo²i²a¹jau³xain²txi³
 nxe³tu¹wa². Je³su²jah³lo²su² Txa²wā¹sũ³na²
 A²ki³lha³lhxu² jau³jau¹xai²na² wi¹la³la³kxi²ki³tu¹wa².
 Nxe³kxa²yu³su² hxi²kan¹txi³lon³ki³tu¹wa².
 Nxe³te²kxa³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² yā¹nxe²
 kāi²non³ki³tu¹wa². 14 Nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ wē³ha³lxa²
 yā¹nxe³ki³sxa³lho³la². Te²yā¹nxe² na³vi²o²tē³na²
 yā¹nxe³ki³sxa³lho³la². A²nxe³tē³na² it3ta²
 ũn³kxa² sa²ik3kxai²nān²tũ³ na³vi²o²tē³na²
 kwa²sa²xai³li² kwa²sa²wa²lho¹xi² jā¹nxe²
 nxe²xai³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³jut3sũ³nxe²
 kāi³ki³sxa³lho³la². Wān³txa² tah²yau³xai²na²
 ain³kxi²ki³kxai²nān²tu³ ka²yāu¹ka²yāu¹jau³su²
 kxai²nān²tu³ ain³kxi²ki³sxa³lho³la². Wān³txa²
 ĩ³ki³ha¹kxi²nē³te³lhxā³ e³kxi²nē³lain¹kxan²ti³
 hai³txi³ ain³kxi²ki³sxa³lho³la². 15 Nxe³yān¹ta¹

a³lxi²waun¹nyhu¹sxã³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa³
 so¹lxi³ e³kxi²kĩ³tã³la². Kris²tu³jah¹la²
 txa²wã¹ne³ka³nãu³ai²na² ne³kih¹nha²kĩ³kxa²
 yã¹nxe³kĩ³tã³la². Nxe³jah¹la² yã¹nxe²kãi²non³sxã³
 ã³nũ²kxi²sxã³yxau³kĩ³tu¹wa². 16 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe²
 txa²wã¹nũ²a² yã¹nxe³hĩ³nx2na³la².
 Txa²wã¹ka³ti³tã³nãu³xai²na² yxo²ha³kxa¹
 txa²wã¹ne³ka³nãu³ai²na² sa²yxo²wet1sxã³
 wi¹lain³ki²sa²sain¹ta³kxi²nha²kĩ³kxai²nãn²tu³
 txa²wã¹nũ²ai²na² wi¹lain³ta³kxi²nha² wi¹wen²ta³ki²
 nxe³nẽ³hĩ³nx2na³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²
 Kris²tu³jah¹la² a²nũ²nãu³su² kĩ³tã³la².
 Kris²tu³jah¹la² txa²wã¹ne³ka²la¹wa².
 Nxe³sxã³ sa²yxo²we¹kĩ³kxai²nãn²tu³
 wi¹lhau³ko³nha²si¹nhẽ³kxai²nãn²tu³
 a³lxi³waun¹nyhu¹i² nxũ²kwai³lxũ¹waun¹nyhu¹i²
 wi¹we¹kãi²no³nyhu¹i² nxe³hĩ³kĩ³tã³la².

Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² tah²lxi³yxau²xai³kĩ³jau³su²

17 Kxã³nxai³tã² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
 yã¹nxe² kãi³sxã³ yxau²hoh³yah³lxi³ta¹hĩ¹nhẽ¹la².
 Yxãn¹ta¹ te²yã¹nxe² kãi³xi²yah³lxi³txa³hẽ¹la².
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wãn³txain²txi³
 txa²wãn³txain²txi³ nxe³ya³nx2ta¹wa².
 A²nxe³tũ³ka³txai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³xai²na²
 ko³nxe³ti³ ai³nhain¹te²ju²hẽ³la². 18 Au³txi³
 wã²nxũ¹hã¹nhain¹jau³xai²na² ka³nxah³jut3sũ³ju³ta²
 so¹lxi³ ai³nhain¹te²ju²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² sa²yxo²ã³ai¹ni² wi¹la³la³kxai¹nxa³i²
 nxai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
 wi¹lhin¹sxã³ yxau³nũ¹hain¹ju³ta³
 u²sa²tã³ain¹na²hẽ³la². 19 Nxe³te³na¹ ko³nxe³ti³

kāi³ain¹kxe³su² ha²ya³kxa² ĩ³ãu²lxai¹nxa³wa².
 Kwa² yxo²kau³ka³nxe³txi³ e³kxi²ju³ta² so¹lx³
 kāi³sa²tē³ain¹te²ju²hē³la². Kō³nxe³ju³ta² so¹lx³
 yxo²kwai³nain¹te²ju²hē³la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹wxãi²nãn²ta³Kris²tu³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² te²yã¹nxe² kāi³te²sxa³yu²hē³la².
 Te²yã¹nxe² ĩ³tih³nxe³nx2ti³xa³tai¹ti²tu³wa².

21 Wãn³txa²wi¹jau³xa² ĩ³tih³nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lx³su²
 yah³lx¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na²
 txa²wã¹ha³lo²a² yxau³hĩ¹nai³tã¹jau³la³
 wãn³txi³khai³xai²na² ya²la³lyau³xan²tu³
 aĩn³so¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

22 Jã¹nxe³sxã³
 kxã³nxãn¹te² ĩ³nxai³tã² kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹te²
 ĩ³nxai³tã² ã³nã¹yah³lxin¹te²sin¹jai¹ti²tu³wa².
 Yah³lx¹nha²kxai³ ha³ya³kxa²sin¹sxã³
 kāi³yah³lx³txa³hē¹la². ĩ³ki³ha¹kxi²nx2ti³sxã³
 kō³nxe³ti³ kāi²non³nxa²lx³ha³ta²wa².

23 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
 Si³yxau³tãu³a¹ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² tah²lx³
 we¹txa²lx³te²ju²hē³la². Jã¹nxe³sa²tē³nxa²lx³tu¹wa².

24 Nxe³nx2ti³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³su²
 te³nah¹lx¹:

— Txa²wẽ³ha³lx² tah²lx³ wet1sa²tē³ai¹na¹xã¹.
 Na¹ka³tu³ Txai²yã¹nxe³ sa²tē³ain¹tũ¹xã¹.
 Wain³ju³ta² kāi³sa²tē³ain¹tũ¹xã¹. Wi¹lhin¹sxã³
 ĩ²sain¹tũ¹xã¹. Nxe³nx2ti³jau³su² Txa²wã¹sũ³na²
 sa²wet1sa²tē³nxa²lx³na³la².

25 Jã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹la²
 a²nũ²nãu³a² a²nũ²ka³na³ka³na³kxa²
 yã¹nxe³ki³tã³la². Nxe³ha²kxai³ ĩ³ki³ha¹kxi²jau³xa²
 ã³na¹hxa³jah¹lx³hē¹la². Wãn³txa² ya²la³lyau³xa²

so¹lxi³ e³kxi²nyha¹jah³lxi³hē¹la². 26 A²nũ²a²
 ā³xa² ī³an³ta³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³
 kâi³yah³lxi³txa³hē¹la². Ka³nxa³hi²nxa³ta³lxa¹
 ā³nhāu²no³jah¹lxi³hē¹la². 27 A²ta³a² kâin²te²a²
 a²nxũ²kwai³wih¹nx2ti³ha³ta²wa². 28 A²nũ²a²
 yen³kxa² kâi³kxi²nyhu¹te² ī³nxai²na² sa²kxai³lu²
 ha²ya³kxa² kâi³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la².
 Hâi¹sxā³ wxa²hxi²ki³khai³xai²na²
 wxa²no²la³kxi²sxā³ yen³kxa² wi¹kxa² so¹lxi³
 kâi³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 a²nũ²a² ā³xa² yen³kxi³txa²te²na²
 ā³ne³khauh²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³
 hxi²nũ¹nũ³hain¹yah³lxi³hī³nxa¹lxa². 29 Wān³txa²
 ko³nxe³jau³xa² wxa²yo²ai²na² ī³ye³sxā³
 sa²yo²sai¹yah¹lxi³txa³hē¹la². Wān³txa²
 wi¹jau³xa² so¹lxi³ ā³nhxi²nũ¹nũ³yha¹lxin¹jau³xa²
 so¹lxi³ e³kxi²nha¹ju³ah³lxi³hē¹la².
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yo²wān³txa²
 ī³wi¹lhi¹nũ¹nyhu¹ah³lxin¹tu¹wa². 30 A²wi¹lhī¹nai²li²
 Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yo²yo²yah³lxi³nhī¹na²
 Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² A²yāu³ka³jxah¹la²
 wi¹lhin¹khaix¹jah¹la² ī³sa²si¹hā³ũ¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa²,
 txa²wā¹ē¹nāu³a² yxau³kxi²nē³te³lha³ka².
 Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sũ³na²
 wxa²wa²su¹ta³lun²nũ¹nhē³ju³ta³nũ³a²
 a³la³kxi²ton³nē³na³la². A³la³kxa²ti³lon³nē³lha²kxai³
 Sũ³na² Yāu³ka³jxah¹lo²nu¹ta²kxai³
 ī³āin²ta³kxah¹lxi³txa³hē¹la². 31 Ko³nxe³ti³
 kâi³yah³lxi³txa³lxa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 wā²nxũh¹ kwa²to³toh³lxi³ ī³xan³ta³kxi²
 ī³wā³lon³kxi² a²nũ²a² ā³xa² ī³xan³ta³kxi²
 ī³kaix¹sxā³ ī³yo²xũ³ni² a²nũ²a² ā³xa² ko³nxe³ti³

kāi³ũ¹te³lhxã³ ĩ³ye³kxi²nyhu¹i² a²nũ²a² ã³xa²
 ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hi² nxe³yah³lxi³txa³lxa².
 32 Ā³na¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹ye²nyhu¹i²,
 ĩ³ãin²ta³kxi²nyhu¹sxã³ a³lxi²nyhu¹i²,
 nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 Txa²wã¹sũ³nai²na² Kris²tu³jah¹la² hxi²kai²na²
 te²hi²sen³su² ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 wxa²wa²su¹txa²lxi³kxa² yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a²
 ã³xai²na² wxa²wa²su¹jah³lxi³hẽ¹la².

5

Txa²wã¹sũ³na² a²wẽ³ha³lxi³lo³tẽ³jau³su²

1 Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³su²
 yah³lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³ Sũ³na²
 kāi³kxa² yã¹nxe² kāi³jah³lxi³hẽ¹la².

2 A³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxin¹jau³su²
 yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Kxã³nxai³tã²
 Kris²tu³jah¹la² a³lxi¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A³lxi¹nx2ti³ha²kxai³ wã²nxũh¹lxi³sxã³
 ya³lu²kxi²nũh¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³
 ĩ²si¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

3 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³
 yxau²xai³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹ti³hi¹txa²lxi³te²jai¹ti²tu³wa².
 Nxe³nx2ti³ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² kuh³lxa³thin¹sxã³
 o²la³kxin¹ju³ta² ã³na¹hxa³ti² kuh³lxa³thin¹sxã³
 wã²nxũh¹ain³nyhah¹lxin¹ju³ta² ã³na¹hxa³ti² a²nũ²a²
 ã³xa² yen³kxa² ha²ya³kxa² yxo²kwaïn³kxi²nha²
 nxe³jah³lxi³hẽ¹la². 4 Te²yã¹nxe³sxã³ wãn³txa²
 wxa²yxo²a² e³yah³lxin¹jau³xa² wi¹jau³xa²
 so¹lxi³ e³jah¹lxi³hẽ¹la². Kuh³lxa³thin¹jau³xa²

e³yah²lxa³nha²kxai³ kwa²toh³lxi³jau³xa²
 ko³nxe³thin¹jau³xa² e³yah²lxa³nha²kxai³
 ko³nxe³thin¹sxã³ ha²ya³ka³lxi³sa²jau³xa²
 e³yah²lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Hãi¹nxe³sxã³
 Sũ³na² wi¹lxo³kxi²jau³xa² so¹lxi³ e³jah¹lxi³hẽ¹la².
 5 Jã¹nxe³jut3su² ko³nxe³thin¹ko³xai²nãn¹tũ³ka³txa²
 yã¹nxe² kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
 Kris²tu³jah¹la² nxe³sxã³ te²na² ha³lo²la³
 ã³wih¹sxã³ yxau²xai³lyah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa².
 Nxe³sxã³ a²nũ²ai²na² kuh³lxa³thin¹sxã³
 a²nũ²a² ã³xa² o²la³kxi²nyhu¹kxi³te²na²
 ã³wih¹xa³ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹sxã³
 wã²nxũh¹hain³nha²ju³ta² kãi³kxai²nãn²tu³
 nxe³te²na² ã³wih¹xa³ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² yen³kxa²
 yxo²kwain³kxi²nyhu¹kxi³te²na² ã³wih¹xa³ha²kxai³
 nxe³hĩ³nx2na³la². A²nxe³te²na²:

— A²nũ²a² ã³xa² yen³kxa² yxo²kwain³na¹nha¹.
 Nxe³kxai²nãn²tu³ a²nxe³te²na² yen³kxai²na²
 a²sũ³nu³lot3sxã³ sa²yxou²we¹jut3sũ³nxe²
 yxau²xai³hĩ³nx2na³la².

6 A²nxe³te² he³la³kxai²na² Sũ³na²
 ĩ³xan³ta³kxain¹ju³ta³nũ³a² yũ²na³la². Sũ³na²
 wãn³txa² sa²yxou²we¹txa³kxai²nãn²tu³
 nxe³te²nãu³xa² ĩ³xan³ta³kxain¹ju³ta³lon³tu¹wa².
 Nxe³kxe³su² wãn³txa² kwa²toh³lxi³jau³su²
 ain³kxah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2ti³kxa²yan³txi³su²
 nxe³ye¹nx2ta¹wa². 7 Nxe³ha²kxai³
 te³xai²yã¹nxe² kãi³ũh¹ah³lxi³txa³hẽ¹la².
 8 Kxã³nhxi¹nai³tã² ka³nxah³ti³hũ³nxe²
 yxau²xai³lyah³lxi³te²sin¹yu²hẽ³la². Yxãn¹ta¹

hī¹nai²na¹ Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³
 ha²te¹te²hũ³nxe² yxau²xai³lyah³lxi¹lxa².
 Yxah³lxi¹nha²kxai³ ha²te¹te²a² a²wēh³ha³lxa²
 yā¹nxe² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 9 Jā¹nxe³jut3su²
 Txa²wā¹sũ³na²Yāu³ka³jxah¹la²nxũ²kwai³yxau³kxai²nān²tu³
 wi¹llhin¹ju³ta² kãi³ha²kxai³ wain³ju³ta² so¹lxi³
 ten³yah³lxi¹nha²kxai³ a²ya³la³tu³ jau³xa² so¹lxi³
 ten³yah³lxi¹nha²kxai³ yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la².
 Nxe³yah³lxin¹kxe³su² ha²te¹te²a²wē³ha³lxa²yā¹nxe²
 yxau²xai³lyah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². 10 Jā¹nxe³ha²kxai³
 Txa²wā¹sũ³na²a²ten³ju³ta²ĩ³wi¹lxo³ki²ki³ju³ta³nũ³a²
 so¹lxi³kãi³ũh¹jah³lxi³hē¹la². 11 Ka³nxa³ta²
 kãi³ki³jut3sũ³nxe² kãi³yah³lxi³txa³hē¹la².
 Kō³nxe³ti³ kãi³ki³ju³tai²la¹wa². Yxān¹ta¹
 wi¹lain³nha¹jah³lxi³sā²nhē³la². Kō³nxe³kxai²nān²tu³
 ĩ³yau¹ũ³waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². 12 A²nxe³te²na²
 hāi³a² kãi³ain¹ju³ta² kō³nxe³khai¹nxe³ha²kxai³
 ĩ³hen³txi¹nx2ta¹kxe³su² āu²li²to³nha²hĩ³na¹wa².
 13 Jā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² sa²ha²te¹kxai²nān²tu³
 yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ e³la³nah¹lxi³te²ju²hē³la².
 E³la³nah¹lxi³kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na²
 wi¹tā³nxa² kō³nxe³tā³nxa² a³ya³ti³hĩ³nx2na³la².
 14 Te²yā¹nxe³jau³su² Txa²wā¹sũ³na²
 ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na²nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Āu³xi²te²hũ³te² ĩ³nxai²na²txu¹lxi¹jah³lxi³hē¹li¹.
 Ya³lu²te²hũ³te² ĩ³nxai²na²ka³ten³su²
 ĩ³sa²yxau³xi¹jah³lxi³hē¹li¹. Kris²tu³jah¹lo²su²
 te²hi²sen³su² wxa²ē¹nāu³ai²na²
 ĩ³ha²te¹ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 15 Jā¹nxe³ha²kxai³ ha³lo²ai²na²
 yxau²xai³sa²tē³yah³lxin¹kxa²ĩ²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la².

A³la³kxi²nxa³te²yā¹nxe³yah³lxi³txa³hē¹la².
 Wi¹le³kxi²nha²te²a²yāx¹jah³lxi³hē¹la². 16 Ha³lo²a²
 wa³su³txi³ ha³nāu³hi²nē³na³la² Nxe³nē³lha²kxai³
 wain³txi³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Wain³txi³
 yxau²xai³lyah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a²
 yxo²i²xa³te²nāu³xa² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²
 i³yau¹ū³yah¹lxi³hī³nxa¹lxa². Ha³lo²a² ko³ton³na³la².
 Nxe³ha²kxai³ wi¹yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².
 17 Kwa²toh³lxa³ti³su² yah³lxi³txa³hē¹la².
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na²
 ten³sih¹nxa²ti³jau³su² a³la³kxi¹jah³lxi³hē¹la².

18 Vīn²yau³xa² ũn³jau³xa² i³na²sxā³
 wen¹yah³lxi³txa³hē¹la². i³na²sxā³
 wen¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hin¹yah³lxin¹kxe³su²
 ko³nxe³ti³ kāi²nōn³yah³lxi¹nha³ta²wa². Hāi¹sxā³
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² wxa²ē¹nāu³ai²na²
 ain³sa²tē³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹la². 19 Jā¹nxe³te³na¹
 wān³txa² wi¹jau³xa² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wān³txa²
 i³hai³ni² i²no³jau³xa² hain³sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 i³sa²nēn¹kxi² wān³txa² wi¹lxon³kxi¹nx²ti³jau³xa²
 i³hai³ni² nxe²waun¹nyha¹jah³lxi³hē¹la².
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na²
 ka³lih³nxa²lxi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 i³wi¹lxo³kxi²nū¹ah³lxin¹tu¹wa². 20 Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ Txa²wā¹wi³na² Si³yxau³jah¹la²
 i³sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ha³lo²a² i²li³hxa³ju³ta²
 i³ha¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
 ha²kxai³ nxe³jah¹la² i³lxa² i³yī¹li¹jah³lxi³sxā³
 sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la².

$A^2w\tilde{e}^3s\tilde{a}i^1yah^3la^2$ $a^2sxe^3xa^3ka^3lxa^2$ $wain^3txi^3$
 $yxau^2xai^3lain^1jau^3su^2$

21 $Kris^2tu^3jah^1la^2$ $\tilde{i}^3k\tilde{a}in^2te^2lon^3si^1sx\tilde{a}^3$
 $yxau^3sx\tilde{a}^3$ $sa^2n\tilde{e}n^1kxi^2k\tilde{i}^3t\tilde{a}^3la^2$. $Nxe^3k\tilde{i}^3sa^2kxai^3$
 $\tilde{i}^3k\tilde{a}in^2te^2lon^3si^1sx\tilde{a}^3$ $yxau^3yah^3lxi^3sx\tilde{a}^3$
 $sa^2yxo^2we^1ta^3waun^1nha^1jah^3lxi^3h\tilde{e}^1la^2$.

22 $A^2sxe^3xa^3ka^3lxu^3n\tilde{a}u^3$ $\tilde{i}^3nxai^2na^2$ $te^2y\tilde{a}^1nxe^3sx\tilde{a}^3$:

— $Kris^2tu^3jah^1la^2$ $a^2sa^3wit^3su^2$ na^1xa^1 .
 $Sa^2yxo^2we^1te^2sa^1xa^1$. $Yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$
 $wxa^2w\tilde{e}^3s\tilde{a}i^1ah^3lai^2na^2$ $sa^2yxo^2we^1ta^2xai^3tain^1yah^1lxi^3h\tilde{e}^1na^2$.
 $Nxe^3na^1jau^3su^2$ $nxe^3ya^3nx^2ta^1xa^2$.

23 $J\tilde{a}^1nxe^3jut^3su^2$ $a^2w\tilde{e}^3s\tilde{a}i^1yah^3lai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$
 $a^2sxe^3xa^3ka^3lxu^3khai^3xa^2$ $ne^3ti^3hi^1kxah^3lai^2la^1wa^2$.
 $Te^2y\tilde{a}^1nxe^3sx\tilde{a}^3$ $Kris^2tu^3jah^1lai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$
 $yxo^2\tilde{i}^2t\tilde{u}^3ka^3txi^3k\tilde{i}^3n\tilde{a}u^1xai^2na^2$ $ne^3ti^3hi^1t\tilde{e}^3jah^3lo^2su^2$
 na^3la^2 . $Nxe^3sx\tilde{a}^3$ $Kris^2tu^3jah^1lai^2na^2$
 $a^2n\tilde{u}^2a^2n\tilde{a}u^3lo^3k\tilde{i}^3t\tilde{a}^3la^2$. $J\tilde{a}^1nxe^3sx\tilde{a}^3$

$Jah^1la^2kxai^3lu^2$ $ya^3lu^2kxi^2n\tilde{e}^3lha^2kxai^3$
 $txa^2w\tilde{a}^1\tilde{e}^1n\tilde{a}u^3ai^2na^2$ $sa^2hau^3ko^3t\tilde{e}^3jah^1lai^2la^1wa^2$.

24 $Te^2y\tilde{a}^1nxe^3jut^3su^2$ $yxo^2\tilde{i}^2t\tilde{u}^3ka^3txi^3k\tilde{i}^3na^1xai^2na^2$
 $sa^2kxai^3lu^2$ $Kris^2tu^3jah^1la^2$ $\tilde{i}^3k\tilde{a}in^2te^2lon^3sx\tilde{a}^3$
 $yxau^2xai^3k\tilde{i}^3t\tilde{a}^3la^2$. $Nxe^3kxi^3kxa^2$ $y\tilde{a}^1nxe^3sx\tilde{a}^3$
 $a^2sxe^3xa^3ka^3lxu^3n\tilde{a}u^3xai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$ nxe^3kxa^2
 $y\tilde{a}^1nxe^2$ $a^2w\tilde{e}^3s\tilde{a}i^1ah^3lo^2khai^3xa^2$ $\tilde{i}^3k\tilde{a}in^2te^2lon^3sx\tilde{a}^3$
 $yxau^2xai^3lain^1txai^2la^2$.

25 $Nxa^2ha^1te^1$ $a^2w\tilde{e}^3s\tilde{a}i^1yah^3lo^2n\tilde{a}u^3$
 $\tilde{i}^3nxai^2na^2$ $wxa^2sxe^3xa^3ka^3lxu^3khai^3xa^2$
 $a^3lxi^1jah^3lxi^3h\tilde{e}^1la^2$. $Kris^2tu^3jah^1la^2$ $hi^2sen^3su^2$
 $yxo^2\tilde{i}^2t\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $a^3lxi^2n\tilde{e}^3ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2$.
 $A^3lxi^2n\tilde{e}^3ju^3tan^1te^2kxa^3ya^3lhu^2$ $w\tilde{a}^2nx\tilde{u}h^1lxi^3$
 $ya^3lu^2kxi^2n\tilde{e}^3ta^1hxai^2ti^3ai^1ti^2tu^3wa^2$.

26 Ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ĩ³wi¹lhin¹ti³hi¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³te³na¹ ĩ³yau³xa² tē³sxã³ wxa²ho³kxi²sxã³
 wxa²han³kxi²ti³nē³kxa² yã¹nxe³sxã³
 Sũ³na² wãn³txi³su² te²kxai³lu² tah²lxi³
 sa²we¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Sũ³na²
 wãn³txa² sa²yxo²wet1si¹ki³jau³sa³.
 Nxe³nē³te²ju²hē³la². 27 Nxe³ka³tu³
 kxã³nãu³a¹ yxo²ĩ²tũ³ka³txi³ki³na¹xai²na²
 wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lo²nu¹txa²
 hxi²ki³kxai³lu²wã²nxũ^h1 tah²lxi³sa²we¹tē³ka³tu³ta¹.
 — Wi¹lhin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txi³su² nxe² e³kxi²nē³jau³su²
 nxe³nũ¹nhē³tu¹wa², Je³su²jah¹la²kxai³ a²ha³lo²a²
 ã³tĩ³ki³hĩ¹na²sa³. A²nxe³te²ki³na¹xai²na²
 hai³txi³ kō³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta²
 yũ³nē³lxa³ha²kxai³ kãin² khon³ti³nē³ju³ta²
 yũ³nē³lxa³ha²kxai³ ĩ³kuh³lxa³ti³nē³ju³ta²
 yũ³nē³lxa³ha²kxai³ nxe²nē³lxa³lho³la².
 Nxe³yã¹ta¹ wi¹lhin¹khai¹nxe² a²nũ²a² ã³xa²
 hxi²kan¹ti³ kō³nxe³te²lo³tē³lxa³ha²kxai³ nxe²
 sa²tē³nē³tu¹wa². 28 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²
 a²wē³sãĩ¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²nãu³khai³xa²
 a³lxi²nha²kxa² yã¹nxe³sxã³ a²sxe³xa³ka³lxi²na²
 a³lxi²nũ¹txai¹nhē³la². Nxe³sxã³ a²wē³sãĩ¹yah³lai²na²
 ĩ²li³te²na² a²sxe³xa³ka³lxi³khai³xa²na²
 a³lxi²kxai²nãn²tu³ a²nũ²a²nãu³khai³xa²
 a³lxi²nũ³nhĩ³nx2na³la². 29 Jã¹nxe³sxã³
 a²nũ²a² a²sĩn³khai³xa² yxo²kwĩn¹kxi²te²na²
 yũ³te²sxa³yu²hē³la². Hãĩ¹nxe³sxã³
 wi¹yai¹yha¹ha²kxai³ wi¹lhau³ko³tha²kxai³
 nxe³te²ju²hē³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²
 Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yxo²ĩ²tũ³ka³txa²

wi¹lhau³ko³tũ¹te²ju²hẽ³la². 30 Kris²tu³jah¹la²
a²nũ²nãu³sa²kxa²yã¹nxe³ki³tã³la². 31 Txa²wã¹sũ³na²
ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²e³te³nah¹lxi¹:
— In³txai²na² txu¹ha² so¹nyhu¹te³lhxã³
nxe³kxai²nãn²tũ³ a²wĩ³na² ã³na¹i² a²hã³ka³nai²na²
ã³na¹i² nxe³ka³tũ³ a²sxe³xa³ka³lxai²na²
so¹nũ²la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³ya³tu¹wi¹.
Ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³ya³kxai²nãn²tũ³
a²nũ²ka³na³ka³na³te²hũ³nxe² yxau³ya³te²ju²hẽ³li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 32 A²nxe³jau³jau¹xu¹tai²na²
ĩ³hã³kxi²nẽ³jau³xai²la¹wa². Hxi²kan¹txi³
ã³ne³wxe³ta³lun²nẽ³jau³sxa³wa². Te²yã¹nxe³jut³su²
Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³lain¹tũ³ka³txa²
kã³ũ¹hain¹ju³ta² wãn³txa² hã³jau³xai²la¹wa².
Hxi²kan¹txi³ a³la³kxi²ki³jau³sxa³wa².
Nxe³jau¹xa² e³kxi¹nx²ta¹wa². 33 Jã¹nxa¹jau³su²
a²wẽ³sã¹nãu³ ĩ³nxai²na² wxa²nũ²khai³xai²na²
a³lxi²nyha¹lxin¹kxa² yã¹nxe³sxã³
wxa²sxe³xa³ka³lxu³khai³xai²na² a³lxi¹jah³lxi³hẽ¹la².
Te²yã¹nxũ³sxã³ a²sxe³xa³ka³lxu³nãu³
ĩ³nxai²na² wxa²wẽ³sã¹ah³lo²khai³xa²
sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹na².

6

A²wẽ³ha³lxã² a²wĩ³na² a²hã³ka³na² wain³txi³
yxau²xai³lin³tain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹wẽ³ha³lxi³ĩ³nxai²na²sa²kxai³lu²:

— Sũ³na²wẽ³ha³lxi³su²na¹xã¹.

Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³wxa²wĩ³na²sa²yxō²we¹txi²

wxa²hã³ka³nai²na²sa²yxō²we¹txi²nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

Ju¹tai²na²wain³na³la². 2-3 Txa²wã¹sũ³na²

ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²e³te³nah¹lxi¹:

— Wxa²wĩ³na² wxa²hã³ka³na²
 wi¹kãi³ũh¹xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³jau¹xu¹ta²na²
 kwa³na³nẽ³jau³xai²la¹wa². Sa²yxo²we¹ki³kxai²nãn²tu³
 ka³lih³kxi²la²nha²yxau²xai³ki³tu¹wa².

— Sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 ka³lih³kxi²la²yhah¹lxi¹nha²kxai³yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na²
 kwẽ³kxa² ka³lxa¹txi³ yxau²xai³yah³lxi¹nha²kxai³
 nxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Sũ³na² wãn³txu¹ta²na²
 nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xu¹ta²na²
 wi¹lhin¹ki³ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ¹nhẽ³jau³su²
 ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², sa²yxo²we¹ki³kxe³su²
 ha²kxai³la².

⁴ A²wĩ³na² ĩ³nxai²na²sa¹. Wxa²wẽ³ha³lxi³nãu³xa²
 ĩ³xan³txi³ te²lot³jah³lxi³txa³hẽ¹la². Hãi¹sxã³
 Sũ³na² wãn³txa² ĩ³tih³nxe² wain³txi³ ĩ³yau¹ũ¹hi²
 nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

*Kwa² wa³ka³li³lon³kxi²jah¹la² a²wa³kxẽn³yah³la²
 yxau²xai³lya³jau³su²*

⁵ Jã¹nxai¹jau³su² a²wa³kxẽn³yah³lo²lot³sxã³
 yxau³yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² ĩ³ye³kxi¹nx²ta¹wa².
 Wxa²wa³kxẽn³yah³lai²na² txa²wã¹ha³lo²a²
 yxau²xai³te²na² wa³kxẽn³yah³lai²na² a²wãn³txa²
 yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹jah³lxi³hẽ¹la².
 Wi¹sa²nẽn¹kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Kris²tu³jah¹la²
 wa³kon³kxi²yah³lxin¹kxa² yã¹nxe³sxã³ wxa²ha³lo²a²
 a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wi¹wa³kon³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la².
⁶ ĩ²nx²ti³hĩ¹na² so¹lxi³ wi¹wa³kon³yah³lxi³txa³hẽ¹la².
 ĩ²nx²ti³xa³kxan²ti³ wi¹wa³kon³jah¹lxi³hẽ¹la².
 A²nũ²a² so¹lxi³ ĩ³wi¹lxon³kxi²sih¹nx²ti³jau³nũ³su²
 nxe³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Kris²tu³jah¹la²

a²wa³cxēn³yah³lo²lot3jah³lxi¹nha²kxai³
wxa²ē¹nāu³ai²na²:

— Wain³txi³ kâi³a¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na²
a²ten³ju³ta³nū³a² so¹lxi³ kâi³a¹tū¹xā¹.
Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe³jah³lxi³hē¹la².
7 Nxe³kxa²yu³su² wi¹kâi³yah³lxin¹kxa²yu³su²
ka³lih¹nha²sxā³:

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
wa³kon³kxi²na¹xā¹. Hai³txi³ yuh³xan¹te²na²
hxi²kan¹jah¹lai²na² so¹lxi³ wa³kon³kxin²nxa³xā¹.
Nxe³jah³lxi³hē¹la². 8 Jā¹nxe³ha²kxai³ a²nū²a²
ĩ²li³te²na² wi¹wa³kon³kxi²kxai²nān²tu³ a²nxe³te²na²
sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² hi²sen³su²
ũ³yho³hi²xi²tu¹wa². Kwa² wa³kon³kxi²jah¹la²
tā³nxa² a²nū²a² ā³xa² wa³kon³kxi²nxa³sxā³
kwa² yxau³jah¹lo²su² tā³nxa² ĩ²li³te²na¹
ũ³yho³hi²xi²tu¹wa². Nxe³ya³nx2ta¹wa².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² a²wa³cxēn³yah³lo²lo³tain¹yah³lxin¹te²
ĩ³nxai²na² te²yā¹nxe³sxā³ wi¹kâi³tāu³lot3txa²lxi³kxa²
yā¹nxe³sxā³ wi¹kâi³ũh¹txain¹yah³lxi³hē¹la².

Ko³nxe³ton³sih¹tain¹yah³lxin¹jau³su²
e³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Oh³nāu³nū¹ka³na¹
Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ tū¹ka³txai²na²
a²wa³cxēn³yah³lain²txi³ wxa²wa³cxē³yah³lain²txi³
nxe³jah¹lai²la¹wa². A²nū²a² ka³na³ki² te²na²
sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ten³kxi²kxa² yā¹nxe³sxā³
a²nū²a² ĩ³lxi³te²na² yā¹nxe³sxā³ ten³kxi²te²ju²hē³la².

*Txa²wā¹sū³na²
wa²ni²li²nha²kj³jau³su²*

10 Jā¹nxe³jut3su²
Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la².

hxi²ka¹tē³lha²kxai³

txa²wā³tā³yah¹lxi¹lxa².
Txa²wā¹hxi²kan¹ta²

Si³yxau³jah¹la² nũ³kxũn³te²a² si³yxau³jah¹lai²la¹wa².
 Nxe³sxã³ Je³su²jah³la² ã³nũ²kxi²sxã³
 yxau³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ĩ³nũ³kxũn³ti³hit1txa²lxi³tu¹wa².
 ĩ³hxi²ka¹ta²lxi³ju³ta³nũ³a² ten³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 nxe²kãi³ti³hit1txa²lxi³tu¹wa². 11 Kxã³nhxĩ¹nai³tã²
 a²nũ²ai²li² a²nũ²a²ã³xai²li²:

— He¹kxi²nyhu¹a¹tũ¹xã¹. Nxe³kxai²nãn²tu³
 wã²la² kan²ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²te²ju²hẽ³la².
 Ũ³whi²kxi²nha²te³nũ¹ta²kxai³la¹ sĩn²ta³ka³lo³a²
 ũ³yha³li³kũ¹nha²te²ju²hẽ³la². A²nxe³ka³lo³ai²na²
 hi³ki²a³li³khai³xa² ũ³si³wi¹nha²te²ju²hẽ³la².
 A²ha³la³se³nãn¹ka³lo³a² kan²ka³lo³a²
 ũ³ha³la³wih²kxi²nha²te²ju²hẽ³la². A²nxe³ka³lo³ai²na²
 a²nxũ²kwai³la³tĩh³na² ã³tĩ¹kxi²nha²te³lhxã³
 haut3ta³ka² ta³nxa² hi³ki²a³la² ta³nxa²
 txo¹kxa²yan³txi³sa². Jã¹nxe³sxã³ a²yu³kxan¹ka³lo³a²
 ũ³yhu³wih²kxi²nha²te²ju²hẽ³la². Nxe³kxai²nãn²tu³
 tĩh³na² ai³tĩh³na² u²lxi³ ai³kxan²ti³
 wi¹lã³nxai³hi³nx2na³la². Kwa³thi³la³ka³lo³a²
 wa³tãu³wa³tãu³ka³lo³ai²na² hxi²tẽ³nha²
 nxain¹te²ju²hẽ³la². Hxi²tẽ³nha²kxai²nãn²tu³
 a²ko¹ko¹nãu³xa² haut3txa² ha³nxeh³lxi³ka³txa²
 ã³na³nain¹kxan¹ti³ hai³txi³ txo¹hĩ³nx2nxa³wa².
 Jã¹nxe³sxã³ a²ne³ka³nãu³a² kwa³thi³la³ka³lo³a²
 ũ³nhe³hẽ¹nha²te²ju²hẽ³la², ĩ³ne³su²lhxã³
 ĩ³ya²lu¹tain¹kxa²yan³txi³sa³. Jã¹nxe³sxã³
 a²hxi²ka³nãu³a² hi³ki²a³la² kãn²ka³txa²
 tẽ³te²ju²hẽ³la², a²ko¹ko¹xa² so¹lxi³
 wa³ka³ti³lo³lha³ka². Nxe³ka³tu³ hã²wxãn³txa³
 ã³nhe¹lxi³te³lhxã³ ai³ain¹te²ju²hẽ³la².
 Nxe³kxa² yã¹nxe³jut3sũ³nxe² a²ta³a²
 nũ³ka³txa² he¹kxi²nẽ³ju³ta² yũ³te²ju²hẽ³la².

Nxe³kxe³su² wi¹la³non²ta³kxi²nē³ju³ta³nū³su²
 sa²so¹kxi¹jah³lxi³hē¹la², Txa²wā¹sū³na²
 hxi²ka²sa³. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²ta³a²
 nū³ka³txa² hxi²kan¹txi³ ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sxā³
 wa³ka³ti³lo³txa²lxi³sxā³ we³nxa²lxi³xa³lho³la².
 12 Jā¹nxe³sxā³ he¹kxi²nē³te²na² hai³txi³
 a²nū²khai³su² ti³he¹nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹
 a²ta³a² a²hxi²kan¹te²nāu³xa² he¹kxi²nē³lha²kxai³
 a²ta³a² kwa²nū³kxūn³te²na² he¹kxi²nē³lha²kxai³
 ka³nxah³ti³na² yuh³xai²nān¹te² hxi²kan¹te²nāu³xa²
 he¹kxi²nē³lha²kxai³ oh³nāu³an¹te²a²
 a²ta³a² nū³ka³txa² ko³nxe³khaix1te²nāu³xa²
 he¹kxi²nē³lha²kxai³ nxe³nē³te²nāu³xa²
 a²yo²ha³kxa¹ he¹kxi²nē³te²ju²hē³la².
 13 Nxe³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 ĩ³hxi²ka¹tē³te²a² whāi²na¹ sa²so¹jah³lxi³hē¹la².
 Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²nāu³xa² hai³txi³
 wa³ka³ti³lo³txa²lxi³xa³lho³la². Hāi¹nxe³sxā³
 nū³kxūn³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

14 Nū³kxūn³sxā³ yxau²xai³te²na²
 so³ta²to²khai³su² te²ju²hē³la². A²nxe³jah¹lo²kxai³la¹
 sīn²ta³ka³lo³ai²na² tē³kxai²nān²tu³
 a²wā²la²ka³lo³a² sa²si³nū³nha²te²ju²hē³la².
 Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ a²ya³la³tu³jau³xa² wain³txi³
 sa²yo²we¹ta²xai³jah¹lxi³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³
 a²ha³la³san¹ka³lo³a² kwa³thi³la³ka³lo³a²
 ũ³whi²kxi²nha²te²ju²hē³la². Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³
 wain³te²lo³nha²sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².
 15 Jā¹nxe³sxā³ so³ta²to²jah¹la²kxai³lu²
 a²yu³kan¹ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² ā³yū³wi¹nha²kxai²nān²tu³
 wi¹lā³nxai³te²ju²hē³la². Nxe³kxa²
 yā¹nxe³sxā³ wān³txa² hāun²jau³xa² tē³sxā³
 yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 16 Nxe³kxa²yu³su²

so³ta²to²jah¹la²kxai³ kwa³thi³la³ka³lo³a²
 wa³tāu³wa³tāu³ka³lo³a² hxi²tē³nha²sxā³
 ai³lain¹te²ju²hē³la². Ai³lain¹te³na¹ a²nū²a²
 an³txi³te²na² yxau³son³kxi²kxai²nān²tu³
 ha³nxe²a² i³tho³xa² ā³na¹kxi²kxai²nān²tu³
 kwa³thi³la³ka³lo³ai²li² ā³non²ta³kxi²nha²te²ju²hē³la².
 Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ nxū²kwai³lxū¹txi³
 Kris²tu³jah¹la² yxo²i²jah³lxi³hē¹la².
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³te²a² a²ta³a²
 ā³ke³tū¹nx2ti³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³
 sa²yxo²we¹jah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². 17 Jā¹nxe³sxā³
 so³ta²to²jah¹la²kxai³ kwa³thi³la³ka³lo³a²
 ne³hē¹nha²te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³
 ā³wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 a²ta³ai²li² hxi²kan¹txi³ ka³te³na² wi¹tāu³la³
 sa²sai¹kxi¹nx2ti³hī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³sxā³
 so³ta²to²jah¹lan²tu³ hi³ki²a³la² kāin²ka³txa²
 tē³sxā³ he¹kxi²nyhu¹te²ju²hē³la². Nxe³kxa²
 yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 nxū²kwai³yxau³nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² i³tih³nxe³nx2ti³hī³nx2na³la².
 18 Nxe³kxa²yu³su² ha³lo²a² i²li³ju³ta²
 ten³yah³lxin¹ju³ta² Txa²wā¹sū³na²
 i³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³ya³nx2ti³sxā³
 i³ye³sa²tē³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Ye³te³nxe²
 yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².
 — Hxi²kan¹sa²nxa³nha¹. Ā³a¹tū¹xā¹.
 Yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxi³txa³hē¹la².
 Yxo²i²tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²ē¹nāu³ai²na²
 i²li³te²na² wxa²sa²wa²lho¹xi²kxai²nān²tu³
 nxū²kwai³lxū¹si¹jau³su² Sū³na² e³kxi²txain¹yah³lxi³to³hē¹la².

19-20 Te²ya¹nx³ũn³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
e³kxi²yah³lxin¹tãu³a² kãi³a¹ju³ta²
e³kxi²txain¹nũn³yah³lxi³hẽ¹la². Kãi³a¹ju³ta²sa¹,
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kxã³nhi¹nai³tã²
hãi³jau³su² ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹
hĩ¹nai²na² hãi³jau³xai²na² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³si¹sa²jau³su²
ĩ³sa²si¹hã³sain¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³
wãn³txai²na² ĩ³yau¹ũ³nxa²lxa¹ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹
ũ³tĩ¹kxi²sain¹na²hẽ³la². Ũ³tĩ¹kxi²sain¹sxã³
kwa³thi³lĩh³na²tẽ³sxã³sa²hxi²ta¹i³kxi²sain¹na²hẽ³la².
Nxe³ta¹ti²tu³wa². Nxe³sain¹kxan²ti³ wãn³txa²
ha³ya³kxa³lxi³su² jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹nxa³lho³la².
Nxe³na¹ha²kxai³ Sũ³na² e³kxi²yah³lxin¹tãu³a²
ĩ³yau¹ũ³sxã³ ĩ³hxi²ka¹tũh¹sa²jau³nũ³su²
ĩ³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

Pau²lah³lai²na²a²ne³ki³san¹jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹txa²ha³ta³nxa²ã³ne³wxe³si¹nxa²lxa¹jau³su²
Ti³ki²kah³la² ĩ³sa²si¹hã³ũh¹nxa²lxa¹tu¹wa².
Txa²wã¹lon³yah³lai²la¹wa². A³lxi²nẽ³jah¹lai²la¹wa².
Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na²
wãn³txa² wi¹lhiti¹sxã³ sa²yo²we¹jah¹lo²su²
na³la². Wãn³txa² kãi³a¹jau³xa² a²yo²ha³kxa¹
ĩ³yau¹ũ³nx2ti³tu¹wa². 22 Nxe³jau³nũ³ai²na² so¹lxi³
ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hai¹na¹tu¹wa². Na¹kxai²nãn²tu³
txai²na¹xai²na² ha³lo²a² yxau²xai³si¹na¹ju³ta²na²
ĩ³yau¹ũ³nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³
nxũ²kwaj³lxũ¹nx2ti³nũn³tu¹wa².

23 Nxe³nx2ti³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
Txa²wã¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
nxe³ya³te²na² sa²kxai³lu² a³lxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta²

yũ³ha²kxai³ ã³nhãu²no³nyhu¹ah³lxin¹ju³ta²
 yũ³ha²kxai³ yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³
 nxe³sih¹nx2ti³jau³su² ten³sa³nha²wa².
 24 Jã¹nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
 ha²kxai³ ya²la³tũ³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² au³txi³
 a³lxi²sa²tẽ³yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxin¹te²
 i³nxai²na² Sũ³na² thãi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta²
 ten³sa³nha²wa². Jã¹nxã¹jau³su² jau¹xai²li²
 nxe³ya³nx2ta¹wa². Ta³lun²na¹wa².

Txa²wã¹sũ³na² Wãn³txa²
New Testament in Nambikuára, Southern
(BR:nab:Nambikuára, Southern)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nambikuára, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nambikuára, Southern [nab], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nambikuára, Southern

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

5198f7a7-ab9d-5d69-b112-d94960f81d2a